

ЗА ЕДИН МАЛКО ПОЗНАТ ТИП СРЕДНОВЕКОВНИ ОБЕЦИ И НАУШНИЦИ (XIII-XV в.)

Мария Йосифова

Сред материалите, открити в средновековните селища и некрополи у нас, обеците и наушниците, на които кръжилото е извито във форма на въпросителен знак, а вертикалната ос украсена, не се срещат масово. Най-вероятно поради тази причина те не са били предмет на специално изследване досега, нито са намерили място в обобщаващите проучвания върху средновековните български накити. Ето защо в настоящата работа се прави опит обеците и наушниците с форма на въпросителен знак да се разгледат като тип накит, да се проследи разпространението им у нас и въз основа на аналогични примери да се изкажат някои предположения за пътищата, по които те проникват в българското средновековно ювелирно изкуство.

Конструктивният елемент, който със своята форма на въпросителен знак характеризира този тип накити, е телта с удължена вертикална част, предназначена да носи украсата. От своя страна украсата се състои от две части. Едната, чиято стойност е само декоративна, е кухо метално топче, стъклено или перлено манието, кубовидно или гроздовидно тяло, съставено от малки гранули. Втората част е плътна намотка от тънка тел, в единични случаи двойно пресукана, която има задачата да придържа в неподвижно положение основния

декоративен елемент. Долният край на телта е подгънат, кашковидно уширен или приплеснат, за да поддържа украсата. При по-изисканите образци тази задача се изпълнява от една или няколко пирамидално споени гранули.

Разглежданият тип накити са изработени обикновено от бронз или мед, по-рядко от сребро с позлата и само в няколко случая от злато. При изработката им са прилагани познатите златарски техники: леене, изчукване, припояване, изтегляне, позлатяване, включително и най-сложните – филигран и грануляция. Обеците и наушниците са дълги 3,0-4,5 см, диаметърът на заоблената част варира от 1,3 до 1,8 см, а сечението на телта 0,1-0,3 см. Диаметърът на сферичката е от 0,6-0,9 см, а страната на “кубчето” от 0,5-0,7 см. Големината на някои от накитите, както и дебелината на телта, подсказват, че отделни екземпляри може би са използвани като наушници.

Според разнообразието на украсата по форма, разположение, сложност на изработка и материал се обособяват няколко варианта на тези накити (таблица I). При първия вариант (А) украсата е кухо метално топче, разположено в долната част на вертикалната ос, фиксирано към нея с намотка от тънка тел.

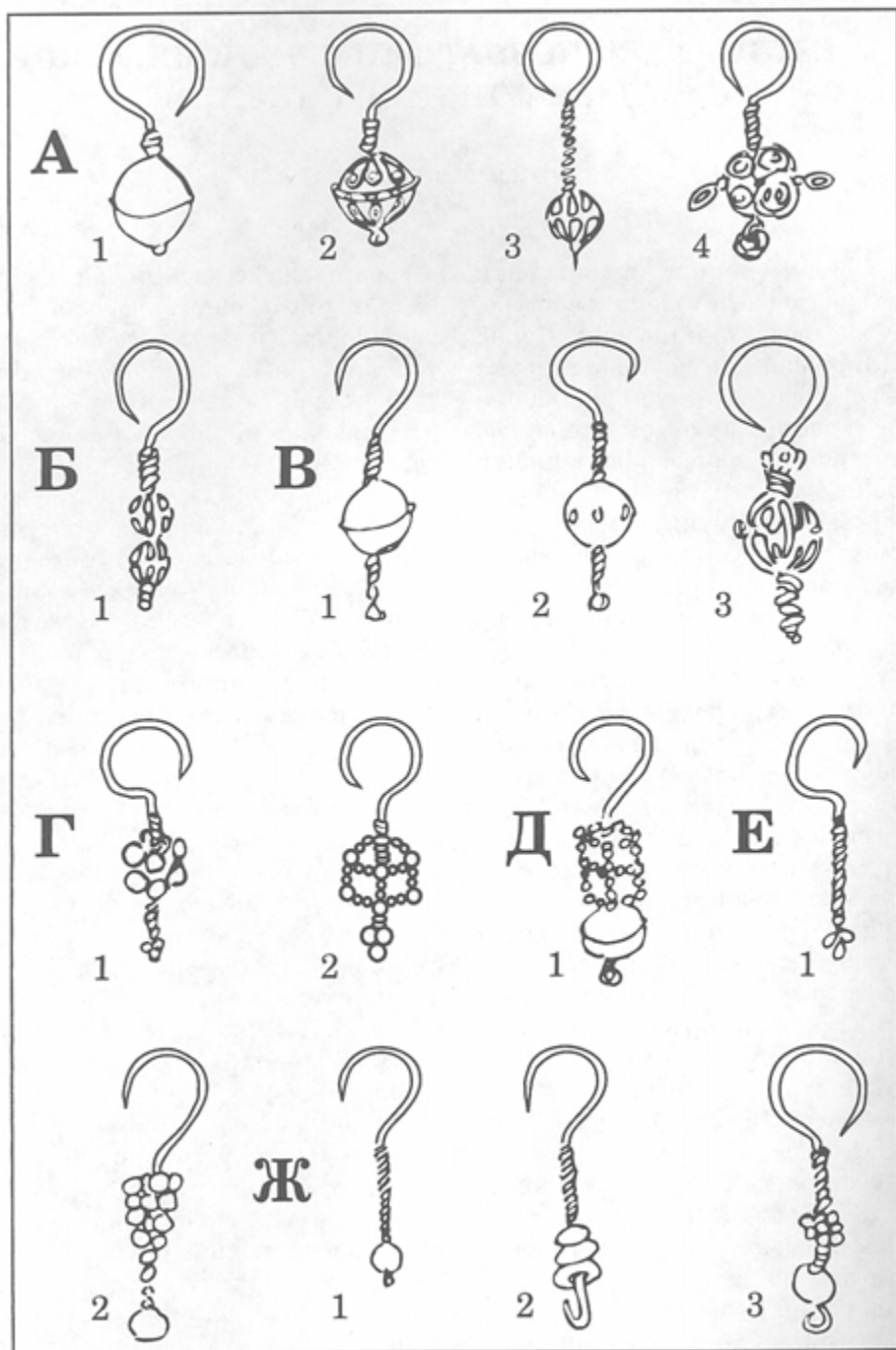

Табл. I

Най-обикновените екземпляри (A_1) имат гладко топче, съставено от две споени полусфери. Такива обеци са известни от Мадара,¹ Преслав,² Шумен,³ с. Янтра, Горнооряховско.⁴

Следващите примери от вариант А показват разнообразието в усложнената изработка на топчето. При вариант A_2 то е орнаментирано с двойка филигранни розети, които имат по една гранула във всяко листенце. Ефектът на украсата е обогатен с поставянето на релефен пояс върху линията на съединяването на полусферите, по който също има гранули. Екземплярите са от Калиакра,⁵ Ветрен на Дунав,⁶ с. Ваксево, Кюстендилско.⁷

Представителите на вариант A_3 са украсени с ажурно топче. Сферичната му форма е образувана от две шестлистни розети, допиращи се с върховете на листенцата. Такива обеци са открити в Луковит⁸ и Калиакра.⁹

При най-усложнения образец на вариант А сферичката е украсена с осем концентрични филигранни кръгчета с гранула в средата (A_4). Пет халки, четири от които заловени чрез тръбички от фино намотана жица към средния ръб на сферата, а последната закачена в долния край на вертикалната ос, допълват украсата. Обедата е открита в Калиакра.¹⁰

Златна наушница от Калиакра показва следващия вариант (Б). Тук зърната са вече две. Те са с леко издължена форма, изляти афурно, а намотката над тях е от двойно пресукана тел¹¹ (срв. табл. I).

При вариант В металното топче е разположено в средата на вертикалната ос. Придържането му в това положение е направено чрез плътни

намотки от тънка тел. Образец B_1 , който е с гладко кухо топче, произхожда от Мадара.¹² При B_2 по ивицата на спояването на полусферите са разположени гранули. Примерите са от Луковит.¹³ Вариант B_3 има за украса изящно ажурно топче, изработено от двойка фини усукани златни телчета, което се придържа към оста от намотката на подобно усукани нишки. Тази наушница, погрешно отбелязана в литературата като "висулка", е открита във Велико Търново.¹⁴

Вариант Г (срв. таблицата) се представя от няколко екземпляра, обединени от украсата във вид на кубче, изработено от гранули. По-семплото оформяне на "кубчето" е направено с по една гранула на всеки един от върховете му (вариант G_1). Виждаме го на обеци от Мадара¹⁵ и Луковит.¹⁶ При по-сложната изработка върховете на кубчето са пирамидки от четири споени гранули (вариант G_2). Представителят на този вариант е намерен в Перник.¹⁷ Елегантният вид на накитите от вариант Г се допълва от малък гроздовиден завършек от гранули, припоен в края на вертикалната ос.

Вариант Д обединява в своеобразна композиция декоративните елементи на вариантите А и Г. Това е единичен екземпляр – обета от с. Неговановци, Видинско.¹⁸ В края на удължената ос е прикрепена сферичката, придържана отдолу от запоена към нея пирамидка от четири зрънца, а над сферата са две "кубчета", образувани от спояването на зрънчести пирамидки (срв. таблицата).

Основният декоративен елемент при вариант Е е гроздовидна висулка.

При E_1 тя е малка, семпла, разположена в самия край на оста, образувана от пет припоени гранули (вж. таблицата). Тази обеца, открита при с. Янтра, Горнооряховско,¹⁹ напомня на обеците от вариант G_1 , при които обаче водещият детайл на украсата е кубчето. При вариант E_2 украсата е много по-богата и ефектна – гроздгранули, който заема цялата дължина на оста. Обецата произхожда от с. Градец, Видинско.²⁰ Малка пластинка в края на оста догълва украсата.

Последният вариант на обеците и наушниците с форма на въпросителен знак ни представят три екземпляра, чиято украса, за разлика от всички други, не е метална (срв. таблицата). При вариант J_1 тя е перлено манисто, прикачено в долния край на една изцяло обеца от "Чиракман" – Каварна.²¹ При втория образец се състои от три разноцветни стъклени маниста. Обецата е открита в Калиакра.²² А при вариант J_3 е стъклено манисто. Тук в средата на плътната намотка около оста е разположена кръгообразно малка намотка от спираловидна жица. Обецата е открита в Кърджали.²³

Представената тук класификация на обеците и наушниците с форма на въпросителен знак е направено условно.²⁴ Тя е отворена система, която винаги може да бъде догълвана или променяна с оглед откриването на нови материали. В случая, освен че цели удобство и прегледност при работата с този тип обеци, тя дава възможност да се направят някои наблюдения и изводи, а именно:

1. Прави впечатление, че разнородното на украсата е сравнително голямо, като се има предвид,

че известните ни материали са немногобройни (около 36 броя); 2. Преобладава украсата във форма на сферичка, разположена в долния край на отвесната ос; 3. Като изключим обецата от вариант J_3 , която изглежда несръчно направена, останалите са изработени доста прецизно.

Както вече се спомена в началото, разглежданият вид накити се откриват на територията на днешните български земи сравнително рядко. Намираме ги във Видинско (с. Неговановци и с. Градец), в Перник, Луковит, Търново, с. Янтра, Горнооряховско, Мадара, Шумен, Преслав, Калиакра, Каварна, а също във Варненско и Добричко.²⁵ Засега най-голям брой са ми известни от Луковит (девет броя), от Калиакра и с. Янтра (по пет броя) и от Каварна (четири екземпляра).²⁶ От Южна България са ми познати единични примери.²⁷

Обеците и наушниците, на които спирам вниманието си, се откриват обикновено в некрополи, и то по една в гроб. Само в с. Янтра и в с. Градец са намерени по две. Датировката им се движи в границите на XIII-XV в. Преобладават екземплярите, датирани с монети в XIV в. Семплата форма, изработката, материалът ги определят като накити, използвани от население с по-ограничени материални възможности.

Разглежданите накити, открити у нас, намират аналогии с подобни от територията на съседните ни Македония и Югославия, както и от територията на бившия СССР, особено с обширните земи на някогашна Евразия.

В Македония и Югославия са намерени доста екземпляри от този тип.

Освен познатото ни метално топче, тук срещаме и една богата разработка на украсата от свободно спираловидно намотана жица, от гранули и пластинки. Обеците произхождат от: Демир Капия,²⁸ Прилеп,²⁹ Търнание,³⁰ Поповица,³¹ Рибница,³² Леше,³³ Брестовица,³⁴ Ново Бърдо,³⁵ Винча и Връшка,³⁶ както и от няколко неизвестни местонахождения.³⁷ Датират се от същото време, както и у нас, само в единичен случай в кр. на XI – нач. на XIII в. Прави впечатление, че продължават да се срещат масово и след XIV в., но вече с една по-усложнена украса.³⁸

Авторите, които спират вниманието си върху тези накити от съседните ни западни земи, ги разглеждат най-вече в контекста на тяхната украса. Така Е. Манева ги определя като накити с “вертикална украса” в раздела “наушници с намотка от хлабаво намотана спирална тел”. Тя счита, че вертикалната украса на обеците се появява в края на XII в. във връзка с тенденцията за увеличаване на масивността на този накит.³⁹

В рамките на изследването на Д. Минич върху спирално навитата жица в сръбския накит разглежданите обеци също намират място.⁴⁰ Авторката правилно отчита, че обеците с вертикална украса (т. е. във формата на въпросителен знак) се срещат често в България и Русия, “ала са украсени по друг начин и на ни една няма спирално навита жичка”.⁴¹

По повод група обеци с неизвестно местонахождение (XIV-XV в.), върху чиято вертикална ос доминира украсата с множество редове гранули, оформящи паралелепипед, Д. Милошевич допуска, че те произхождат от наушниците с плетената

(спираловидно навита) жица или от едни други (кр. на XII-XIII в.), чието затворено кръжило е украсено по сходен начин.⁴²

Всъщност сред познатите ми материали от Македония и Югославия най-близки до българските по форма и украса и по-точно до тези от вариант A_{1,2} и B_{1,2} са някои обеци от Демир Капия⁴³ Търнание,⁴⁴ Голем град.⁴⁵ Широко разпространената у тях украса със спираловидно навита жица се забелязва у нас единствено при обецата от Кърджали. Обеците с гранулирания “паралелепипед” имат донякъде сходство с обецата от Неговановци. Любопитен е фактът, че украсата с едно “кубче” не намира паралели в съседните ни западни земи.

Аналогични примери се откриват и сред паметниците на народите, обитавали някога евразийските степи. В действителност обеци с формата на въпросителен знак се срещат още през VIII-X в. в Сибир и Средна Азия. Счита се, че имат многочислени паралели с паметниците на номадските народи в Източна Европа през XII-XIV в.⁴⁶ Под влиянието на степните народи те се явяват и в Предкавказието.⁴⁷ Срещат се и в материалната култура на Велики Болгар, откъдето минават в златоординската култура,⁴⁸ а също и в руската – в Новгород,⁴⁹ Петербург,⁵⁰ Херсонес⁵¹ и др. В Новгород например, през XIV в. те стават много разпространен вид женско украшение.⁵² С. А. Плетньова счита, че в погребенията на номадите разглежданите обеци се явяват в XIII в. и че са особено характерни за куманите.⁵³

Като накит, характерен за номадските народи, обеците с форма

на въпросителен знак са разгледани от Г. Феодоров-Давидов, който ги включва в цялостната квалификация на украшенията.⁵⁴ На базата на 67 екземпляра той различава седем варианта. В сравнение с обещите от класификацията на Феодоров-Давидов тези, които са открити у нас и в съседните ни западни земи, се отличават в пропорциите между големината на заоблената част и вертикалната ос, а също в размерите и украсата на сферичката. Докато при нас оста е по-къса, а сферичката – по-обемна и разнообразно украсена, то тези от класификацията на Феодоров-Давидов са с дълга ос и малко гладко топче. При последните липсва украсата от гранули в каквато и да е форма. В тази връзка е интересно да се отбележи, че у номадите тези обещи се отличават с дълга вертикална ос, докато има и други типове във въпросителна форма, срещащи се от I хилядолетие до XIV в., които са с къса ос и голямо манисто. Те обаче не се намират в гробовете на номадите от X-XIV в.⁵⁵

Българските обещи се доближават единствено до вариант 2 по класификацията на Феодоров-Давидов.⁵⁶ Обещи от този вариант са открити в Лидската могила, Северен Кавказ, Волжка България, Нови Сарай и Стари Сарай, в Мордовските паметници от XIV в., в Новгород, Прикамието, Ижорските кургани.⁵⁷

Много по-голямо сходство имат обещите от нашите земи с подобни от Кавказ,⁵⁸ Северна Осетия,⁵⁹ Велики Болгар,⁶⁰ Приднепровието,⁶¹ Кубан,⁶² източните райони на Татария.⁶³

Българските обещи с форма на въпросителен знак имат също аналогии с обещи от Албания и Унгария,

датирани в същото време, но тъй като се касае за единични екземпляри, тук не се спирам на тях.

Възниква интересният въпрос: как може да се обясни появата на този тип обещи в българското златарство през XIII-XV в. Известно е, че подобни на тях не са познати от периода на Първото българско царство и византийското владичество.

В отговор на този въпрос може да се изкажат различни предположения. Така например някои образци може да са проникнали у нас по търговски път и след това да са възприети като модел. Друга възможност, която е по-вероятна, е образците да са били внесени от някои номадски племена и народи, чието пребиваване в българските земи за по-кратко или по-продължително време е свързано с редица бурни събития в средновековната ни история от посочения период. В тази връзка не безинтересен е и фактът, че обещите се намират главно в Северна България.

Разгледаните тук обещи и наушници с форма на въпросителен знак, разпространени у нас през XIII-XV в., намират място като самостоятелен тип в раздела "обещи и наушници с отворена халка". Тази им принадлежност се определя от "отварянето" на халката чрез извиването на единия от краищата ѝ под ъгъл. Направената в настоящата работа класификация сочи, че този тип е доста богат с разнообразието на детайлите, което позволи обособяването на седем варианта. Изказаните по-горе предположения за пътищата на появата и проникването на разглеждания тип накит в средновековното българско ювелирство показват, че този въпрос

следва засега да остане открит, докато не се намерят повече сигурни доказателства в подкрепа на едно или друго твърдение. Макар и да не принадлежат към скъпите накити, предназначени да задоволят по-високите материални възможности, със своята елегантна

линия и украса, изработени с прецизно владееене на златарските техники, обеците и наушниците с форма на въпросителен знак са още едно потвърждение за големите възможности на българското средновековно златарство.

БЕЛЕЖКИ

1. Миков, В. Гробни находки. – В: Мадара, разкопки и проучвания, кн. I, С., 1934, с. 153, обр. 137 а.
2. Нешева, В. Средновековен некропол във вътрешния град на Преслав. – Археология, 1979, 2, с. 49, обр. 4 а.
3. Пак там. бел. 12.
4. Бъчваров, И. Янтренски некрополи. В. Търново, 1993, с. 23, обр. 10, табл. IV/1.
5. Обецата е открита при сондаж в църква №2 във Външния град на Калиакра. За резултатите от проучването на църквата вж.: Г. Джингов. Църква №2 в Калиакра. – ИНМВ, 23 (38), 1987, с. 8-14.
6. Атанасов, Г., Ив. Йорданов. Средновековният Ветрен на Дунав, Шумен, 1994, табл. V/57.
7. Обецата е обнародвана от Б. Петрунова в дисертацията ѝ "Погребални обичаи и обреди в българските земи през XV-XVII в." С., 1996.
8. Станчев, С., И. Начева. Средновековен български некропол до Луковит. – ИАИ, 1960, с. 86, кат. №30, с. 90, обр. 71; Јовановић, В. Разматрања о средњовековној некрополи Луковит-Мушат код Ловеча у Бугарској. – Старинар, XXXVIII, 1987, с. 111-132, табл. IV/71.
9. Джингов, Г. Тиризис, Акре, Калиакра. С., 1989, обр. 56 а; G. Djingov. Apportes ethno-culturelles de Kaliakra. – Dans: Dobroudja. Etudes ethno-culturelles, Sofia, 1987, p. 17, fig. 13.
10. Бобчева, Л. Некропол от XIII-XIV в. в Калиакра. – ИНМВ, 14 (29), с. 156, табл. XVI, обр. 348.
11. Джингов, Г. Цит. съч., с. 57, обр. 56 с.
12. Минков, В. Цит. съч. с. 153, обр. 137 с.
13. Станчев, С., И. Начева, Цит. съч. с. 89, обр. 34; Јовановић, В. Цит. съч., табл. III/34.
14. Попов, А. Търновската велика лавра. С., 1985, с. 9 и 27.
15. Миков, В. Цит. съч., с. 153, обр. 137 с.
16. Станчев, С., И. Начева. Цит. съч., с. 92, обр. 11/99; Јовановић, В. Цит. съч., табл. V/99.
17. Перник, т. II, 1983, с. 182, обр. 8.
18. Митова-Джонова, Д. Археологически данни за селската носия в Северозападна България. – ИЕИМ, 3, 1958, с. 41, фиг. 12.
19. Бъчваров, И. Цит. съч., с. 24, обр. 11, табл. IV/2.
20. Миятев, К. Старобългарски надгробен надпис от XIV в. – ГНМ, V, с. 253, обр. 133.
21. Обецата не е публикувана. Изложена е в експозицията на НИМ.
22. Непубликувана. Разкопки на автора.

23. Овчаров, Н., Д. Хаджиева. Средновековният манастир в гр. Кърджали – център на епископията Ахридос (XI-XIV в.) – Разкопки и проучвания, кн. XXIV, 1992, обр. 73.
24. Една подробна сравнителна таблица, включваща всички данни за обещите, която несъмнено би била много полезна, за съжаление не може да бъде направена, тъй като в публикациите не навсякъде са отбелязани съществени сведения за находките.
25. Обещите от Варненско и Добричко не са публикувани и поради това не са включени в настоящата работа. Доколкото имам впечатление за тях от изложеното във Варненския археологически музей и от сведенията на ст. н. с. Ал. Кузев, за които му благодаря, те не променят направената тук класификация.
26. Обещите от Каварна не са публикувани. Открити са в гробове, принадлежащи на средновековния некропол. Благодаря за информацията на ст. н. с. Ив. Сотиров.
27. Овчаров, Н., Д. Хаджиева. Цит. съч., обр. 73. Посочването на аналогичен пример, произхождащ от Диногечия, е неточно. Срв. с. 118, кат. №67. От Южна България ми е известна още една обеща, която произхожда от Хисар. При нея е запазена само конструктивната част с намотката. Възможно е тя да представлява опростен вариант на обещите от разглеждания тип, но не е изключено другата част от украсата да е изгубена. За тази обеща имам впечатление от съобщението на Р. Морева, направено на конференцията за българския средновековен накит през X. 1993 г. в Ст. Загора. Предположението, което тук изказвам за обещата от Хисар се отнася и за обещата от Преслав, която Т. Михайлова отнася към интересувания ни вид (вж. Т. Михайлова. Обещи и наушници от В. Преслав (края на X-XIV в.) – В. Преслав, 4, 1993, с. 200, табл. II/30.
28. Aleksova, V. Demir Kapia. Dissertations. t. I, Beograd, 1966, p. 52, fig. 27, 28, tabl. XXXII/16, 18, 19, 28; tabl. XIII/81, 82.
29. Бабић, В. Средновековно културно богатство от СР Македонија, Прилеп, 1977, фиг. 10.
30. Мариановић, Г. – Вујовић. Трњане. Српска некропола (крај XI по почетак XIII), 1984, с. 87, сл. 185.
31. Пак там, бел. 164.
32. Пак там, бел. 165.
33. Милошевић, Д. Средновековна некропола у село Лешју код Параћина. – Сборник радова народног музеја, III, 1962, 141-182.
34. М. Ђоровић-Љубинковић. Досадашња ископвања на локалитету Висока раван у Брестовику – Сборник радова народног музеја, I, 1955-1956, с. 325.
35. М. Ђоровић-Љубинковић. Значај Новог Брда у Србији и Лазаревића и Бранковића. – В: Моравска школа у њено доба. Београд, 1972, с. 135.
36. Г. Мариановић – Вујовић. Necropole medievale Vinca. – Inventaria Archeologica, 22, Beograd, 1979, p.
37. Милошевић, Д. Накит от XII до XV века из збирке Народног музеја. Београд, 1990, с. 162-165. катал. №263-269.
38. Средновековна уметност у Србији. Каталог, Београд, 1969, с. 109, кат. №234; Милошевић, Д. Цит. съч., с. 162 и сл.
39. Манева, Е. Средновековен накит от Македонија, Скопие, 1992, с. 54, табл. 17.
40. Минић, Д. Спирално увиена жица на средновековном накиту из Србије. – Старинар, XXXVIII (1987), с. 77.
41. Пак там.
42. Милошевић, Д. Цит. съч., с. 162.

- ⁴³. Aleksova, B. fig. 7, 28, tabl. XXI/16, 18, 19; tabl. XIII/81.
- ⁴⁴. Г. Марјановић – Вујовић. Цит. съч., с. 87, обр. 185.
- ⁴⁵. Грозданова, В. Ископувањата на Голем град од 1981-1986 г. *Macedoniae acta archaeologica*, бр. 10, Скопие, 1989, обр. 14, с. 101-133.
- ⁴⁶. Седова, М. В. Ювелирныя изделия древнего Новгорода (X-XV в.), Москва, 1981, с. 16; Могилников, В. А. Сибирские и среднеазиатские кочевнические древности XI-XIV в. – В: *Степи Эвразии в эпоху Средневековья*, Москва, 1981, с. 198.
- ⁴⁷. Ковалевская, В. В. Северный Кавказ в X-XIII в. – В: *Степи Эвразии...*, с. 227.
- ⁴⁸. Седова, М. В. Цит. съч., с. 192.
- ⁴⁹. Пак там, с. 192.
- ⁵⁰. Спицин, А., А. Курганы С.-Петербургской губернии в разкопках Л. И. Ивановского – *МАР*, 1896, 20, табл. I/3, 4, 8, 9; табл. XIII/7, 8.
- ⁵¹. Якобсон, А. Л. Раннесредневековый Херсонес. – *МИА СССР*, №63, 1959, с. 279, обр. 143/6.
- ⁵². Седова, М. В. Цит. съч., с. 260.
- ⁵³. Плетнева, С. А. Печенеги, тюрки и половцы в южнорусских степях. – *МИА СССР*, №62, 1958, с. 176.
- ⁵⁴. Г. А. Феодоров-Давидов. Кочевники Восточной Европы под властью Золотоордынских ханов. М., 1966, с. 39 и сл.
- ⁵⁵. Пак там, с. 41.
- ⁵⁶. Пак там, рис. 6.
- ⁵⁷. Пак там, с. 40.
- ⁵⁸. Материалы по археологии Кавказа, вып. VIII, Москва, 1900, табл. XLVIII/4, 6, 7; табл. LII/1, 2; табл. СІХ; Ковалевская, В. Б. Цит. съч., рис. 94.
- ⁵⁹. Милорадович, О. В. Христианский могилник на городище Верхний Джулат. – *МИА СССР*, т. 114/1963, с. 86 сл., рис. 5/4-6., рис. 8/10.
- ⁶⁰. Смирнов, А. П. Волжская Болгария. – В: *Степи Эвразии...*, Москва, 1981, рис. 79/6.
- ⁶¹. Б. И. и В. И. Ханенко. Древности Приднепровья и побережии Черного моря, вып. VI, Киев, 1907, табл. XXIX-510, 511.
- ⁶². Отчеты археологической комиссии за 1895 г., Спб, 1897, с. 74, рис. 191, 1/1. Любопитно е тук да се отбележи, че обеци от Кубан, заедно с други материали и осем монети от XV в., са открити до село с наименованието "Търново слобода".
- ⁶³. Казаков, Е. П. О памятниках болгарского времени в восточных районах Татарии. – В: *Древности Волго-Камья*, Казань. 1977, рис. 3/9.

ÜBER EINEN WENIG BEKANNTEN TYP MITTELALTERLICHER OHRRINGE
UND OHRENSCHÜTZER (13.-15.Jh.)

Maria Jossifova

(Resümee)

In der Mitteilung werden Ohringe und Ohrenschützer betrachtet, dessen Ring in Form eines Fragezeichens gekrümmt ist, und die mit unterschiedlicher Ausschmückung an der vertikalen Achse versehen sind. Diese Schmuckstücke werden als ein selbständiger Typ bestimmt, der zum Abschnitt "Ohringe und Ohrenschützer mit offenem Ring" gehört. Es wird eine Klassifikation des behandelten Typs gemacht, wobei auf Grund der Vielfältigkeit der Ausschmückung je nach der Form, der Lage, der Kompliziertheit der Ausführung und des Materials, sieben Variante zu unterscheiden sind (Tabelle I).

Wenn man die Ortslage der Ohringe verfolgt, stellt man fest, daß diese hauptsächlich in Orten und Nekropolen in Nordbulgarien entdeckt worden sind, und nur in Einzelfällen – in Südbulgarien. Ihre Datierung variiert vom 13. bis zum 15.Jh. Analogische Beispiele werden auch in südlichen Nachbarländern entdeckt – in Mazedonien und Jugoslawien, wie auch auf dem Territorium der ehemaligen UdSSR, hauptsächlich auf dem Land der damaligen Eurasischen Steppen.

Man vermutet, daß die wahrscheinlichste Weise des Eindringens dieser Art Schmuckstücke in das bulgarische mittelalterliche Goldschmiedehandwerk, die Anwesenheit mancher nomadischer Stämme und Völker während der stürmischen Ereignisse in unserer mittelalterlichen Geschichte in der genannten Zeit ist.